

ภาพรวมอำเภอเขาชะเมา

สภาพโดยทั่วไปของอำเภอ

ประวัติความเป็นมา

อำเภอเขาชะเมา เดิมตั้งอยู่ในความปกครองของอำเภอแกลง จังหวัดระยอง เนื่องจากอำเภอแกลง มีอาณาเขตกว้างขวาง มีประชากรมาก ท้องที่บางตำบลอยู่ห่างไกลจากตัวอำเภอ ทำให้เจ้าหน้าที่ออกตรวจตราดูแลทุกข์สุขของราษฎรไม่ทั่วถึง

ดังนั้น เพื่อประโยชน์ทางการปกครอง และเพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนในท้องที่กระทรวงมหาดไทยจึงประกาศแบ่งพื้นที่การปกครองอำเภอแกลง เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ตั้งเป็นกิ่งอำเภอเขาชะเมา สาเหตุว่ามีอุทยานแห่งชาติ เขาชะเมา - เขาวง ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

ต่อมา กระทรวงมหาดไทยได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พระราชกฤษฎีกาได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๒๔ ตอนที่ ๔๖ ก ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดยมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นสิบห้าวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ซึ่งจะส่งผลให้กิ่งอำเภอตามพระราชกฤษฎีกามีฐานะเป็นอำเภอ ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ที่ตั้งและอาณาเขตการปกครอง

อำเภอเขาชะเมา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดระยอง ห่างจากตัวจังหวัดระยองเป็นระยะทางประมาณ ๘๐ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (ถนนสุขุมวิท) และมีพื้นที่ประมาณ ๓๒๔.๔๐ ตารางกิโลเมตร (ข้อมูลจากการรวมพื้นที่ทุกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่) หรือประมาณ ๒๐๒,๗๕๐ ไร่ โดยมีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอดีงชัน จังหวัดระยอง

การปกครองของอำเภอเขาชะเมา

อำเภอเขาชะเมา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑. การปกครองท้องที่ รวม ๔ ตำบล ๒๙ หมู่บ้าน ดังนี้
 - ๑.๑ ตำบลห้วยทับมอญ จำนวน ๘ หมู่บ้าน
 - ๑.๒ ตำบลชำช้อ จำนวน ๙ หมู่บ้าน
 - ๑.๓ ตำบลน้ำเป็น จำนวน ๗ หมู่บ้าน
 - ๑.๔ ตำบลเขาน้อย จำนวน ๕ หมู่บ้าน
๒. การปกครองท้องถิ่น ดังนี้
 - ๒.๑ เทศบาลตำบลชำช้อ
 - ๒.๒ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะเมา
 - ๒.๓ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเป็น
 - ๒.๔ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาน้อย

ตารางที่ แสดงจำนวนประชากรและความหนาแน่นรายตำบล/เทศบาล ปี พ.ศ.๒๕๕๔

ที่	ตำบล/เทศบาล	จำนวนประชากร (คน)			จำนวน ครัวเรือน	พื้นที่ (ตร.กม.)	ความ หนาแน่น (คน/ตร.กม.)
		ชาย	หญิง	รวม			
๑	น้ำเป็น	๓,๔๐๑	๓,๔๑๘	๖,๘๑๙	๒,๔๖๗	๕๓	๑๒๘
๒	ห้วยทับมอญ	๓,๘๓๗	๓,๙๑๖	๗,๗๕๓	๓,๔๙๔	๑๙๒	๔๐
๓	เขาน้อย	๑,๓๗๑	๑,๒๖๙	๒,๖๔๐	๑,๑๖๔	๘๑.๒๘	๓๒
๔	เทศบาลตำบลชำช้อ	๒,๙๐๙	๒,๙๕๒	๕,๘๖๑	๒,๕๐๑	๑๐๔.๙๒	๕๖
รวม		๑๑,๕๑๘	๑๑,๕๕๕	๒๓,๐๗๓	๙,๖๒๖	๔๓๑.๒	๒๕๖

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

สภาพทางกายภาพ

อำเภอเขาชะเมา มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา สลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป เป็นดินร่วนปนทราย เหมาะแก่การเพาะปลูก การทำสวนผลไม้ สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติสมบูรณ์ แหล่งต้นน้ำลำธารยังไม่ถูกทำลายพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ บ้านนา – หุ่นควายกิน อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา – เขาวง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขาอ่างฤๅไน (เขตรอยต่อ ๕ จังหวัด)

ภูเขา มีเทือกเขาที่สำคัญ คือ ทิวเขาชะเมา เขาชะมูน เขาชะอางค์ทรงเครื่อง เขาชะอางค์คร่อมคลอง เขาชะอางค์อ่อนแง่น เขาขาด ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๐๓๕ เมตร

แม่น้ำ มีแม่น้ำประแสร์ ยาวประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากทิวเขาในจังหวัดจันทบุรี ไหลผ่านท้องที่ของอำเภอเขาชะเมา อำเภอแกลง ลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง และมีลำคลองที่สำคัญ ได้แก่ คลองโพล้ คลองหวาย คลองปลาก้าง คลองห้วยทับมอญ

ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไปของอำเภอเขาชะเมา มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมมรสุมเขตร้อน แบ่งออกเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว อุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ ๒๗.๖ องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายนวัดได้ ๓๕.๗ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคมวัดได้ ๑๗.๘ องศาเซลเซียส

สภาพสังคมและประชากร

อำเภอเขาชะเมา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๓,๓๗๒ คน บริเวณที่มีความหนาแน่นมากที่สุดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเป็น มีความหนาแน่น ๑๒๘ คนต่อตารางกิโลเมตร บริเวณที่มีความหนาแน่นน้อยที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาน้อย เท่ากับ ๓๒ คนต่อตารางกิโลเมตร

เชื้อสายของประชากรอำเภอเขาชะเมา

ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรป แต่มี ชาวชองที่สืบเชื้อสายจากเขมรผสมกับจีนอยู่บางส่วน ภาษาที่ใช้ในอำเภอส่วนใหญ่จะใช้ภาษากลาง และภาษาชองพูดได้บางส่วน การพูดของชาวชอง คือ การพูดธรรมดา แต่หางเสียงของชาวชอง จะมีคำว่า “ฮิ” หรือ “นิ” หมายถึง “คะ ครับ”

การบริการทางสังคมของอำเภอเขาชะเมา ประกอบด้วย

๑.การบริการทางด้านสาธารณสุข มีโรงพยาบาลของรัฐ ๑ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๖ แห่ง

๒.การบริการทางการศึกษา มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัด สพป.เขต ๒ จำนวน ๑๔ แห่ง สถานศึกษาในสังกัด สพม. เขต ๑๘ จำนวน ๒ แห่ง นอกจากนี้ยังมีศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเขาชะเมาจำนวน ๑ แห่ง โดยมีศูนย์การเรียนชุมชน จำนวน ๔ แห่ง

สภาพทางเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของอำเภอเขาชะเมา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน พืชไร่ ทุเรียน ผลไม้อื่นๆ สำหรับอาชีพนอกภาคการเกษตร ได้แก่ รับจ้างทางการเกษตรและด้านค้าขายผลผลิตทางการเกษตร

พืชเศรษฐกิจ คือ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน พืชไร่ ทุเรียน ผลไม้อื่นๆ

พาณิชย์กรรมด้านการเกษตร

อำเภอเขาชะเมา มีสหกรณ์จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรอำเภอเขาชะเมา ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรและส่งเสริมการอยู่ดีกินดีของเกษตรกร มีศูนย์ประมวลยางพาราแผ่น จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาตำบลน้ำเป็น ศาลาอเนกประสงค์ตำบลชำฆ้อ ศูนย์ประมวลยางสีแยกพัฒนา ตำบลห้วยทับมอญ และศูนย์ประมวลยางตำบลเขาน้อย

บทบาทและหน้าที่ของอำเภอเขาชะเมา เป็นศูนย์กลางการบริหารการปกครองระดับอำเภอและบทบาทการท่องเที่ยวที่สำคัญระดับจังหวัด โดยมีประชากรคาดการณ์ในอนาคต (พ.ศ.๒๕๗๔) รวมทั้งสิ้นประมาณ ๓๒,๗๐๐ คน อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ ๑.๗ ต่อปี

แผนที่

